

Introitus:

„Milostí spasení jste skrze víru, a to ne sami z sebe: dar jest to Boží.“ (Dopis Efezanům 2:8)

Čtení ze Staré smlouvy:

„Předložte svůj spor, praví Hospodin, předstupte se svými důkazy, praví Král Jákobův. 22 Předstupte a oznamte nám, co se má přihodit. Oznamte, co bylo na počátku, vezmem si to k srdci. Chceme poznat budoucnost, ohlaste nám, co má nastat. 23 Oznamte, co bude následovat, ať poznáme, že vy jste bohové. Jen předvedte něco dobrého či zlého, podíváme se a společně to uvidíme. 24 Hle, vy jste pouhé nic a vaše skutky nestojí za nic. Zvolit vás je ohavnost.“ 25 „Vzbudil jsem muže od severu a přišel od východu slunce. Vžívá mé jméno. Přichází! Knížata jsou jako hlína, on jako hrnčič, jenž šlape jí. 26 Kdo oznámil to od začátku, abychom to věděli, oznámil kdysi dávno, abychom mohli říci: ‚Je to správné?‘ Nikdo nic neoznámil, nikdo nic neohlásil, nikdo vaši řeč neslyšel. 27 Já první zvěstuji Sijónu: ‚Hle, už tu jsou!‘ a Jeruzalému dám toho, jenž nese radostnou zvěst. 28 Dívám se a nikde nikdo, žádný rádce mezi nimi. Zeptal bych se jich, co odpovědí. 29 Hle, všichni jsou ničemnost pouhá, k ničemu nejsou jejich činy; jejich lité modly jsou jen vítr a nicota.“ (Izajášovo proroctví 41:21-29)

Čtení pro porozumění: Skutky apoštolské 19:23-40

Čtení ke kázání:

1 Jako milované děti následujte Božího příkladu 2 a žijte v lásce... 21 V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým: 22 ženy svým mužům jako Pánu, 23 protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil. 24 Ale jako církev je podřízena Kristu, tak ženy mají být ve všem podřízeny svým mužům. 25 Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval, 26 aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; 27 tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná. 28 Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. 29 Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale živí je a stará se o ně. Tak i Kristus pečuje o církev; 30 vždyť jsme údy jeho těla. 31 ‚Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo.‘ 32 Je to velké tajemství, které vztahují na Krista a na církev. 33 A tak i každý z vás bez výjimky ať miluje svou ženu jako sebe sama a žena ať má před mužem úctu. (Dopis Efezským 5:1 a 21nn)

Dětem: O královně včel, která ulétla s rojem, hučícím houfu včel kolem královny a o včelaři, který je snaží dostat roj včel zpět do úlu. Venku by možná přežil, ale také dost často zanikl. K tomu text z evangelií o dobrém pastýři, který dává svou duši za ovce... Nebo o rozměrech, které si bere křeččí, když chce něco ušít. Máme pocit, že jsme hubení, silní, slabí a malí. Že bychom měli být jiní. A k tomu text ze žalmu (115) o požehnání, které mají velcí i malí, když jsou blízko Hospodinu.

Ve stínu bohyně

Nějakou dobu jsme četli v biblických hodinách dopis do Efezu. **Všechny rozměry církve**, jak těm lekcím říkáme,¹ jsme odhalovali otázkami rouhačů a kritických pozorovatelů. Co vlastně může být v tom velkém tajemství, které apoštol dramaticky odhaluje v dopise Efezanům!? Jakou církev zjevuje dopis Efezanům? Týká se nás to? Vejdeme se do toho?

Ve čtvrté kapitole se text dopisu Efezanům změní do zcela praktických pokynů pro běžný život- Protože **všechny rozměry církve** lze pochopit jen z toho, jak vypadá náš společný život, jak spolu mluvíme a jednáme.² Tady poznáváme to tajemství spásy a tady jej vidí svět - ze zcela obyčej-

¹ Lekce jsou připraveny k použití, diskusi a rozvinutí na mém webu, kde jsou ke stažení. Dodám jen na okraj: Čtení biblického textu je nudou jen pro toho, který se už dopředu rozhodl neposlouchat co text říká - protože je přesvědčen, že tak, jak v církvi žije, je to zcela správné a není na tom třeba nic měnit.

² V rodině. Apoštol popisuje koncept antické rodiny od maminky, tatínka až po otroky. Ta křesťanská se od ní nijak neliší.

ných poměrů v domácnosti, v práci a v nejbližším okolí. Těm poměrům se věnuje druhá polovička dopisu. Na věrouce se formálně shodneme, jsme buď evangelíci a nebo katolíci či co jiného. Nic to ale o nás neříká. A také: Ničemu skutečně podstatnému z těch našich konfesí lidé neporozumí a nic rozhodujícího si z toho nevezmou. Bibli ještě číst neumí a ve zmatcích pocitů věřících se nevyznají. Ale to, jak spolu žijeme a jak se k sobě chováme, to mění společnost! To poznamenává naše děti a taky lidi kolem.³

Proto má obyčejný život své místo i v našem shromáždění. Dovedu si představit, že se po bohoslužbách či ještě lépe před nimi ozve: „Lidé myslíte na nás, jdeme tenhle týden do nemocnice lékaři něco našli... Potřebujeme se pustit do stavby domu, prosíme... Mám novou práci... Nemusel jsem tu už být, dostal jsem smyk... Jsme tu s mou ženou, abychom vám řekli, že jsme přišli o miminko... Začal jsem se prát s alkoholem, musím si to před vámi přiznat, jsem závislý, pomozte mi... Tady bratr se za mne zaručil, dostal jsem práci a třetí měsíc už ráno pravidelně vstávám. To jsem nikdy před tím nedal. Splácím dluhy... Potřebuju vaši pomoc, nemohu se dohodnout v klidu se svou švagrovou na našem společném domě, mohli byste mi pomoci dostat rozhovor pod kontrolu?...“

A když domácí poměry, pak se apoštol trefí přímo do černého: Začne řešit vztah maminky a tatínka, muže a ženy v manželství. Mnohokrát byl tento text napaden, že je nevhodný pro současnost (ať to bylo ve středověku či novověku a nebo v jedenadvacátém století) s tím, že se v případě apoštolova dopisu jednalo o starověké poměry, v nichž se nedá napodobit naprosto nic. A odpověď oponentů tohoto názoru zněla: „Ale to je Boží slovo a to je věčné!“ Oba názory měly svoji logiku! Je to starověký text, má své dějinné souvislosti. A je to slovo Boží a není na něm třeba nic měnit. Musíme se snažit porozumět. Oba názory je třeba srovnat s tím, co je skutečně v Bibli napsáno. Ale nesmíme číst zběžně, politicky či církevně korektně.

Apoštolova slova jsou založena na hluboké znalosti souvislosti života ve starověkém Efezu. A něco z toho víme i dnes díky tomu, že čteme Skutky apoštolské a máme mnohé mimobiblické zdroje a vykopávky.⁴ A samozřejmě tu apoštol říká to, co navazuje na předchozí tři kapitoly věrouky, založené na tajemství našeho stvoření a spásy. Tedy máme k té historii souvislost Biblické zvěsti.

Měřítkem všeho byl v tom městě efezský Dianin chrám a kult v něm. Efezské bláboly⁵ se na svitcích prodávaly do dalekých zemí, efezský byznys stál na chrámové bance a lidé v ní byli samozřejmě odírání. Do Efezu se cestovalo a dováželo; z Efezu se odjíždělo do širého světa a vyváželo. Turistický ruch, ubytování, stravování, zábava. Efez žil pitomostmi, dvojsmyslnou logikou, oplzlostí a alkoholem.

Lidé v Efezu dovedli hodiny hučet jak rozrušené včely v úle s tím rozdílem, že včely „vědí“ a davy v Efezu ani nevěděly, proč se v tisících sešly v amfiteátru.⁶ To vše měřilo také poměry v manželství.

³ Ovšem, skutečnost bývá jiná. Domácí pravidla si držíme jako výhradní vlastnictví, do kterého nenecháme nikoho mluvit. A často ani Pána Boha. Neumíme žít svědecky. Vliv na společnost si představujeme jako náboženskou hysterii, která vysvětluje věroučné zásady, ale netýká se života. Dovedeme udělat velká představení, nacpat tisíce do arény - ve skutečnosti je však církev stále bez vlivu na společnost...

⁴ Čerpám z Archeological Study Bible, Zondervan 2005, str. 1808 a další či Novotného Biblický slovník, Kalich 1956, str.124 a další

⁵ Magické svitky Ephesia grammata se zaklínadly pro všechny možné případy... Bylo to jen šest slov (ó jak krátké vysvobození od všech starostí a bolestí!) Zněla takto: aski(on) kataski(on) lix tetrax damnameneus aision (aisia). A zkracovali si je na dvě slova: aski kataski. A význam je asi takovýto: aski (ἄσκιον) jako „temnota“, kataski (κατάσκιον) jako „světlo“, lix (λίξ; πλάγιος, καὶ λίθος πλατύς) jako starověký výraz pro „Zemi“, a tetrax (τετραξός) jako „rok, či čtyři roční období“, Damnameneus jako „Slunce“ a aisia (αἰσιος) jako „Slovo“ či „Pravda“

⁶ Viz: Skutky apoštolů 19:23-40, zvl.: 30, 32 a 40

Právě ženy měly ve spřízněnosti s Dianou zdánlivě dominantní místo, však dochované sochy Diany měly kolem hlavy závoj včelek, svých kněžek. „To žena něco znamená!“ říkal kult. „Podle Diany a jejích rozměrů se všechno měří!“ Diana byla zdánlivě daleko víc, než nějakí trubci (tak byli nazýváni kněží v Dianině chrámu - *dronos* - bezpilotní droni bez svědomí). Ovšem jací trubci! Muži byli mafií, která se dovolávala Diany v její Efezské podobě.⁷ Zlatník či stříbrník Demetrios a jeho kolegové byli pro Dianu (tedy svůj byznys) schopni všeho, samozřejmě i násilí. Snad i proto nemělo smysl, aby apoštol Pavel tomu šílenému kotli řevu něco říkal. Bylo to mimo rozumný rozhovor. Nikdo v tom řvoucím divadle nebyl schopen přemýšlet. Ztichli a začali se rozcházet až teprve tehdy, když jim městský úředník pohrozil, že může mít problémy celá provincie u císaře. Panečku, to je ale důvod! Sklapli a šli domů.

Víte, nemusí tu jít o bohyni. Cokoliv se může dostat do centra zájmu, kolem kterého se tu všechno točí. Například: „Nikdo si nesmí dovolit sahat nám na naši pamětihodnost... I Pán Bůh musí respektovat, že jsme tu nejlepší!“ Ale to musí dopadnout vždycky špatně! Prohrál i Dianin efezský kult. Zcela. Sloupy z efezské dominanty (19m či o něco méně vysoké sloupy ze chrámu, který měl 130 x 67m v půdorysu) odvezli do Cařihradu a stojí v bývalém křesťanském chrámu Svaté moudrosti, který je dnes mešitou. A žádná náhoda, že se v Efezu konalo procesí k Dianě ve stejný den (15.8.), jako se dnes slaví svátek Nanebevzetí Panny Marie. Kult Diany zcela prohrál, případně se vypařil do jiného kultu. Ty dva kulty, Dianin a Mariin tedy mají hodně společného. Ale to dnes není naše téma.

Do takového prostředí píše apoštol svá slova o vztahu muže a ženy. Jak provokativní a nové je myšlení evangelia! Martin Luther napsal: „*Evangelium je Boží prs a dutina břichní, evangeliem nás Bůh plodí, kojí a hýčká.*“ A jinde Luther vyzývá: „*Zůstávej v Božím slově jako dítě v kolébce.*“⁸ Proto nepotřebujeme přítomnost žádné božské matky.

Apoštol navzdory Dianě či jiným kultům, přímo v jejich stínu, staví jiný metr: „**Jako milované děti následujte Božího příkladu a žijte v lásce, tak jako Kristus miloval nás a sám sebe dal za nás jako dar a oběť, jejíž vůně je Bohu milá.**“ (Efezským 5:1n) Vše měří a orientuje podle Krista. Ten rozhoduje. A to je naše dnešní evangelium. Byť náš pozemský otec a matka zmizeli, nedostáli své roli. Nejsme nechtěné a strpěné děti, fakani... My jsme milované Boží děti, nikoli potomci nějakých běsů. Bohu díky, být milovaným Božím dítětem, to je obecně velice, velice dobrý start!⁹

Jaké *rozměry*, když použiju výraz ze začátku, má společenství muže ženy a co mohou oba v manželství udělat podle křesťanského podání? Záměrně otočím pořadí. Začnu mužem, protože v Efezu se všechno točilo kolem božské osoby - Diany. Tady se to točí kolem Božské osoby našeho Pána Ježíše. Tak musíme začít jím. Porovnejme ta dvě božstva!

⁷ Podob Diany, Artemis, Kybélé a jak ještě jinak se dá bohyně matka popsat, je totiž tolik, že uvnitř uctívačů téměř stejné bohyně byl neustálý zápas o to „správné“ pojetí a vyobrazení.

⁸ Český bratr 6/2017, výběr citátů Martina Luthera od Jaroslava Vokouna nazvaný *Evangelium je Boží mateřská hrud*. Hezký název vyjadřující, proč evangeličtí křesťané nepotřebují Matku vedle našeho Pána.

⁹ Ještě jedna vstupní poznámka: Tato slova jsou především pro manželský pár, kde jeden i druhý vyznávají Krista. Jisté je, že když se mladý jedinec ptá, co je jiného na manželství s nevěřícím oproti manželství s křesťanem, tak tady má odpověď: Velmi těžko půjde promýšlet a uskutečňovat vztahy, které by byly jako vztahy Krista a církve. Prostě něco v tom vztahu nepůjde! Něco bude bolet!

Žena milující svého muže, toužící po jeho obrácení a nové křesťanské podobě či muž, který by rád unesl a udržel svou bezbožnou ženu. V páru hledajících a nasměrovaných ke Kristu mohou poměry podle apoštolských slov uspišit proměnu osobností obou manželů. Smíšený pár má alespoň šanci inspirovat se poměry mezi Kristem a církví. Jisté se ale těmito slovy může inspirovat kdokoli. A Pán Bůh i na světském manželství může ukázat svou slávu, své rozměry a svoje záměry.

Diana se za nikoho - ani za své včelky - neobětovala. Opouštěla je a nechávala na holičkách, dovolovala člověku snad jen upít se vínem. Její uctívači se stále museli obětovat za Dianu, stále kupovat své chrámečky a Dianiny sošky, stavět je v dřevěných krabičkách do pyramid u oltáře. Když se už pyramidy hroutily, zlikvidovali je „trubci“ ohněm a kovy přetavili na prvotní surovinu. Skoro tak hněvivě se to dá nazvat, jako to je v Izajášově proroctví: „**Hle, všichni jsou ničemnost pouhá, k ničemu nejsou jejich činy; jejich lité modly jsou jen vítr a nicota.**“ (Izajášovo proroctví 41:29) Řemeslníci tohoto byznysu využívali krutý obchod s lidským neštěstím a jeho výnosy – ovšemže ne jeho nebezpečí. Proto se už zmíněný Demetrios, představitel cechu či celé hospodářské komory postavil proti nebezpečnému Pavlovi. Viděl v něm skutečné ohrožení poměrů v Efezu.

Naproti tomu Ježíš Kristus se obětoval svou vykupující smrtí. On se obětoval, on si udělal církev krásnou, a ještě ji stále její „make up“ zlepšuje: „**Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná.**“ (Efezským 5:25-27)

Dianě byli muži ukradeni, jejím ženám „včelkám“ také, užívaly si je a vychutnávaly si svou chvilkovou vládu, ale výsledkem bylo vzájemné pohrdání mužů ženami a naopak. Bezvýznamnost žen byla v tom, že jim tento přístup nedal žádné jistoty, žádný domov a oporu. Muži se zařizovali podle sebe, investovali do svých věcí, do svých zálib. To oni vládli.¹⁰ Muži použité ženy bez zábran opouštěli. Nezatěžovali se manželstvím ani rozvody, prostě ženy využili a nechali být. A situace

¹⁰ Ve světě, kde je vychvalována Diana, či co jiného podobného, je důležitý především muž. Pokud si pod podřízeností žen představoval muž, že to bude vypadat jako v Efezu, pak na tom není nic křesťanského! Je přeci jednodušší převléci křesťanské ideály do toho, co má svět zažité už dávno a co nejenom v Efezu patřilo k zavedeným poměrům. **Apoštol píše a napadá efezské normy, které ale nebyly ve shodě s římskými zažitými i psanými pravidly. Apoštol tady bojuje za sekulární právní řád a podporuje jej evangeliem! Nepovyšuje se nad něj! Dopisy do Efezu a do Korintu napadají to, co ani mezi pohany není normální. Apoštol podporuje pravidla, která platila ve spořádaném světském prostředí.**

Ale chápeme to tak? Nepodporujeme vyšinuté poměry efezského či korintského typu? Tzv. křesťanský svět razil domněle biblickou podřízenost žen, druhořadost nastrojených, opentlených žen, která pokračovala přes lůžko k mateřským povinnostem a k nezajímavosti. V biblickém židovském světě boural představy o vyvýšenosti mužského elementu sám Bůh a Jeho Syn. Stačí číst Bibli a vnímat, jak se tam k ženám staví sám Pán. Kdekoliv se změní základní pravidlo oběti za ženu, nastupuje nějaká perverze. Klidně zbožná...

žen ve Efezu byla šílená.¹¹ Žena se za mužem táhla jako zchvácený přílepek. Nejlépe obtížena uzlíčky dětí. A tak ve skutečnosti nevládla Diana a její ženy včelky! Naopak: Byly obětovány! A nikdo se za ně neobětoval. A ta oběť je klíčová!

A narozdíl od té Diany se Kristus za církev obětoval.¹² A to je zase evangelium a dobrá zpráva! To jsou rozměry té církve. Jak provokativní a nová jsou slova toho dopisu jak pro starý Efez, tak pro naši dobu! Milovat ženu? Muž má dát ženě odpovídající místo v páru. Dát jí hlas a prostor pro rozhovor. A když se jí podlomí kolena, tak necouvnot, nést! Neopustit! Vždyť je to součást mužova těla! Apoštol zacituje ve svém dopisu knihu Genesis (2:24) „**Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo.**“ A platí to i naopak: Má-li žena péči o muže, dotýká-li se jej, chce-li být tam, kde je on, podporuje-li jej - podporuje své tělo, chrání a opečovává své vlastní tělo.

Apoštol vyšel vstříc Efezským, kteří měli návyk na „simple preaching“ v několika slovech. Jejich zaříkadla měla přizemní logiku a málo slov (šest) a ještě je zkrátili na dvě. A tak apoštol použil také triviální, primitivní a jednoduchou logiku. Apoštol dokonce použil i víceznačnost, nikoli běžnou efezskou dvojsmyslnost, když řekl: Muži, milovat svou ženu - znamená milovat sebe, své tělo! Prostě: „**Kdo miluje svou ženu, miluje sebe.**“ (Efezanům 5:28b)

A ještě jednou - jak vypadá to mužovo milování ženy? Tedy mužovo podřizování Pánu? Inu jako plná účast ženy v jeho životě, informovanost (žena má plné právo vědět) a jasný hlas v plánování

¹¹ To dnešek je zařízen o poznání lépe. Opuštěné ženy, opouštějící ženy - ženy rozhodnuté žít na sebe sama - stát respektuje a podporuje. Konzervuje tak stav. Vytváří tím ale ženy hořké až bez chuti. Nezájímavé a ponížené, stěžující si, obhajující se - které však nikdo pořádně neposlouchá. Především je neposlouchají jejich muži - či muži obecně, od kterých by si to tak moc přály...

Nacházím i mezi křesťany muže, kteří si představují podřizenost ženy dramaticky a tvrdě. Posloucháte-li je, slyšíte těžká slova bez lásky. Citové vydírání až domácí násilí. A hlavně se těžko dají poslouchat ty mužské přezíravé a neskutečně hloupé řeči o tom, *co je v Bibli psáno!* Jako by mužům Bible posvěcovala to, co panovalo v Efezu! Žena se musí blejskat rtěnkou, dopředu jí musí trčet pěkná prsa ale zároveň je to „kráva“, se kterou se nedá moc mluvit. Toho je plný dnešní svět. Těžce zainvestované manželské páry, zlaté řetězy, pološílené děti...

A na druhé straně? Ženy prosazující své cíle úkladnými a vyděračskými metodami. Přitom křehké až hloupé v tlachání s kamarádkami v kavárnách a na „gáblíčku“ večer, když haranty nechají muži či babičce a vyrazí si s kamarádkou. Proud stížností od sousedního stolu v restauraci se občas dá těžko (ne)poslouchat!

Já tady vyslovuji vážná obvinění: V poměrech, které měly církevní posvěcení a hluboké zakotvení v citátech z Bible - se udržel *efezský nepořádek*. **Ten se ovšem výrazně lišil od tehdy platných norem! I praxe! Známe také *lus Matrimonium*. V epitafech starých klasiků se z náhrobních kamenů dozvídáme o lásce manželů, o úctě k ženám.** Jenže ono je jednodušší zopakovat špínu, posvětit ji pobožnými řečmi, než žít jinak, nově - podle evangelia. Zůstalo tam pohrdání mužů a žen sebou navzájem, bída odcizení a naprostá prázdnota. Však církev právě místo vykořenění kultu matky stvořila jiný kult matky. Přetřela Dianu na Pannu Marii. Nenatřela toho z Efezských poměrů novými barvami více?

¹² Samozřejmě, že se stará církev inspirovala také mýty. Například Orfeus a Eurydika. Ovšem se změněným koncem. Ten četla raná církev na základě evangelia. Pro ni je pravým Orfeem Kristus. On je oním milujícím pěvcem Božím. Na vzácných freskách v římských katakombách je také takto zobrazován. Eurydika, milenka Kristova-Orfeova, je zase chápána jako lidstvo. Tak jako Eurydika v řecké pověsti propadla mocnostem smrti, upadlo lidstvo do poddanství hříchu. Milující pěvec se s tím nechce smířit. Sestoupí z Božího prostoru (srov. Filippanům 2:6-11), podstoupí smrt (na kříži) a tak se dostane do podsvětí. Svým poselstvím a hrou na lyru (církev pak byla v rukou Orfeových onou harfou) vyvede Eurydiku (milované lidstvo) zpět do života. Podaří se mu to. Tady je to přeznačení starého mýtu! Řídí se touž podmínkou, jaká byla uložena řeckému Orfeovi, nesmí se ohlédnout: „**Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží.**“ (Lukášovo evangelium 9:62) A Kristus Pán se neohlédne! Přibližná citace: Přijď království tvé, Peter Neuner, Paul M. Zulehner, Vyšehrad 2015, str. 23

často vést pokladnu, plánovat domácnost, řídit auta i budoucnost. Žena má právo, aby nebyla zatěžována vším, co muž nese a má právo na pokoj a péči v úloze matky. I v hebrejském světě měla žena, podle Knihy Exodus dokonce sezdaná otrokyně, právo na maso, tedy spíše kvalitní stravu, právo na oděv a manželskou povinnost ze strany muže, tedy něžnou vstřícnost, která povede ke zplození syna.¹³ Pokud to tak není ze strany muže a Pána, může odejít.

A ta žena? Ta má přijmout mužovu péči. Zahodit hloupé pověry o svrchované Ženě (Dianě), které ve skutečnosti ženy zotročovaly, a přijmout důležité místo po mužově boku. Zvrátit efezské názory o „trubcích-blbcích“ a místo pohrdání mít k muži úctu.

A teď ten apoštolský závěr: „**Je to velké tajemství, které vztahují na Krista a na církev.**“ (Efezanům 5:32) Vypadá to, jako by opět z domácích pokynů přepnul na teologické argumenty. Mluví zase o tajemství. Je to ale prostější: Tam, kde je vzájemná podřízenost muže a ženy, oběť ze strany muže a vstřícná a uctívá láska ze strany ženy, tam je vidět na **všechny rozměry církve** a Krista. Tam je vidět obsah toho tajemství křesťanství. Maminka s tatínkem jsou výkladní skříň evangelia a ukazují především svým dětem a taky lidem kolem, jaké vztahy jsou mezi Kristem a církví.¹⁴ Tedy proč by se měl stát člověk křesťanem.

Souhrnem:

1. Jsme milovanými Božími dětmi, to je první dobrá zpráva! Máme na koho navazovat! Nevymlouvejme se. Tak nás Bůh chtěl mít. A takoví jsme! To je více než všechny naše skutečnosti, zkušenosti a pocity!
2. Byli jsme milováni tak, že se za nás někdo obětoval! To je další dobrá zpráva! Jako Orfeus nás vyhrál a vysvobodil ze zahynutí pro sebe!
3. Na vztazích muže a ženy, na domácnosti je vidět kypré tvary, **všechny rozměry církve**. Tady, na příkladu muže a ženy, člověk ví všechno podstatné!

„**A tak i každý z vás bez výjimky ať miluje svou ženu jako sebe sama a žena ať má před mužem úctu.**“ (Dopis Efezským 5:33)

Slovo na cestu:

„V ten čas řekl Ježíš: „Velebím tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými, a zjevil jsi je maličkým. Ano, Otče: tak se ti zalíbilo. Všechno je mi dáno od mého Otce; a nikdo nezná Syna než Otec, ani Otce nezná nikdo než Syn – a ten, komu by to Syn chtěl zjevit. Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“ (Matoušovo evangelium 11:25-30)

Požehnaný Hospodin, že si vybral naše domovy, aby byly obrazem jeho lásky k lidem!
 Požehnej nám tedy Všemohoucí Bůh, abychom v našich rodinách žili v poddanosti Pánu. Amen
 Požehnej nám jeho Syn, abychom dovedli jít cestou oběti. Amen
 Požehnej nám Duch svatý, aby vládla vzájemná úcta a podřízení jeden druhému. Amen

¹³ Viz: „Když někdo prodá svou dceru za otrokyni, nebude s ní nakládáno jako s jinými otroky. Jestliže se znelíbí svému pánu, který si ji vzal za družku, dovolí ji vyplatit, ale nemá právo prodat ji cizímu lidu a naložit s ní věrolomně. Jestliže ji dal za družku svému synovi, bude s ní jednat podle práva dcer. Jestliže on si vezme ještě jinou, nesmí ji zkrátit na stravě, ošacení a manželském právu. Jestliže jí nezajistí tyto tři věci, smí ona odejít bez zaplacení výkupného.“ Exodus 21:7nn

¹⁴ Už jsem to sice řekl jednou v poznámce na straně 3, ale ještě jednou: Pokud se ohradíte, jak jsou na tom tedy ti nevěřící, nenáboženští, agnostičtí manželé, kteří však mají mezi sebou přesně takové poměry lásky - oběť a úctu. A dokonce je drží a předávají dětem, pak musím s potěšením říct, že ukazují nebesa, vztahy Krista a církve, všechny poměry krásného vztahu evangelia - a ani o tom neví... Pozor na pobožnou přezíravost! I kameny mohou mluvit!